Gazeta Krakowska.

Wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w Drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

№ 107.

Kwartalnie kosztuje złr. 4 Konw. Mon. miesięcznie złotych sześć.

PIĄTEK 12 Maja 1848 roku.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzien godzina		Bar. do 0° R. w miar. paryz.		Stop. ciepła pod. Reau.	Psychometr		Wiatr		Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi.
10	6	27 8.	10	+ 7, 9	3	26	Wschodni	słaby	Pogoda	
	2	8.	02	+17, 0	5	74	Wschodni	,,	,,	
	10	7.	69	+10. 5	4	04	Pn. Zachodni	,,	,,	

Wiadomości krajowe.

KRAKÓW.

Krakowsko-Górno-Szlązka Kolej żelazna.



Z dniem 15go Maja r. b. zaprowadzony będzie na naszéj Kolei następujący rozkład codziennéj jazdy:

I. *a)* Odjazd z Krakowa o god. 10 min. 15 przed poł. Przyjazd do Mysłowic o godzinie 1 min. 8 po południu.

b) Odjazd z Krakowa o god. 4 min. 15 po połud. Przyjazd do Mysłowic o godz. 7 min. 23 po połud.

II. *a)* Odjazd z Mysłowic o godz. 6 min. 15 przed południem. Przyjazd do Krakowa o godz. 9 min. 17 przed południem.

b) Odjazd z Mysłowic o godz. 3 min. 15 po południu. Przyjazd do Krakowa o godz. 5 min. 47 po południu.

(2r.) ***Dyrektorium.***

AUSTRYA.

Wiedeń 6 Maja. Wczorajszy wieczór i noc, dosyć przeszły spokojnie. Obawiano się wielkiéj demonstracyi przeciw matce Cesarskiéj, która pomiędzy ludem uchodzi za tarczę Ligurianów. Gwardya jednak Narodowa zajęła imponujące stanowisko *vis-à-vis* młodzieży akademickiéj, która ograniczyła się tylko na dobitnym objawieniu swéj niezłomnéj woli, aby wszystkiém przyczyniać się do utrzymania spokojności. W Auli naradzano się nad adressem Uniwersytetu tyczącym oczekiwanych praw o wyborach, który ma być ministrowi spraw wewnętrznych przedłożony. Dziś stósowne środki ostrożności przedsięwzięła Gwardya narodowa. (G. Wr.)

WĘGRY.

Peszt 3 Maja. Rząd Wiedeński nadał dyktatorską władzę Banowi Kroacyi. Wysłany ztąd do Wiednia minister Cötvös, powrócił bez skutku, z którego to powodu sam arcy-xiążę Palatyn w towarzystwie pierwszego ministra Batthianyi do Wiednia udał się. Rozszerzyła się w stronnictwie radykalném pogłoska, że w skutek noty rządu francuzkiego, reakcya w Wiedniu z swemi ponuremi naczelnikami cofnęła swoje kroki. Rząd francuzki miał zagrozić, iż niezwłocznie 250,000 wojska w pole wyprowadzi, jeżeli Austrya w związku z Anglią przeciw niezależności Włoch walczyć będzie. — Mówią o wkroczeniu wojsk rossyjskich do Multan i Wołoszczyzny, aby na pierwsze skinienie na Węgry rzucić się. Rząd nasz rozwija całą sprężystość jakiéj wymaga tak blizkie niebezpieczeństwo. Na wszystkie strony wysłano emissaryuszów dla działania przeciw fanatyzmowi ciemnych popów. Wielu z tych bezbożnych rozpustników padło ofiarą wściekłości ludu, wyszłego z odurzenia. Rząd wydał polecenie aresztowania wszystkich podżegających popów. Jenerał Hrabowski odznaczający się przez wojenne talenta, i patriotyzm, obecnie komendant w Peterwaradynie, ma być mianowany naczelnym jenerałem królestwa, i niezwłocznie pół miliona wojowników do broni zwołanych zostanie. Zapał tém jest większym, i powszechniejszym, im związek Wiedeńskiéj reakcyi z Rossyą, coraz jaśniéj się okazuje. (G. Wr.)

CZECHY.

Praga 6 Maja. Nowy prezydent gubernialny, który w Stanisławowie w Galicyi swój biórokratyczny despotyzm za okno chciał wyrzucać, u nas, zaledwo w kilku dniach, został nie tylko niepopularnym, ale nawet znienawidzonym. Jest to spetryfikowany exemplarz bióro— i arystokraty. Burmistrz Dr. Strohbach rozkazuje zabiérać druki i ryciny, używając do tego raz gwardyi Narodowéj, drugi raz policyi. Władza ta pogardzona dla czynów swych urzędników, zaczyna na nowo rozpościerać się za pomocą swych nienawistnych tajnych ajentów. Onegdaj towarzystwo kunstmistrzów, i legion prawników przeznaczono do odbywania nocnych patroli; wtedy zjawili się komisarze policyjni, którzy z swemi zausznikami małym oddziałom przewodniczyli. Pod pozorem rewizyi domów z przyczyny ukrytéj broni, oprowadzono patrole po najnieprzyzwoitszych miejscach. Juryści stali się wściekłemi spostrzegłszy się być użytemi do służby, która jedynie do najniepodleglejszéj straży należy. Nazajutrz publicznie w swéj Auli złożyli wraz z swemi professorami

czapki i broń oświadczając się być rozwiązanemi na tak długo, dopóki zadosyć uczynienia nie otrzymają. Dziś rozpoczęto śledztwo, z czyjego rozkazu to upośledzenie młodzieży nastąpiło. Komitet Narodowy gorliwie pracuje nad wstępnemi przygotowaniami do sejmu prowincyonalnego. (G. Wr.)

Wiadomości zagraniczne.

PRUSSY.

Berlin 7 Maja. Edgar Bauer, Löwenberg, Fähnrich i Höffner, mają być jako deputowani politycznego klubu do Poznania wysłanemi. Sprawa Polski posiada tu literacki organ, pod tytułem: *die Freischaar für Polen.* Dziennik ten, z pewnego jak utrzymuje—podaje źródła, że Prussy pierwiastkowo wzbraniały się przystąpić do traktatu zaczepno-odpornego, jaki Austrya i Rossya w zamiarze utrzymania swych posiadłości, zawarły. — Najświeższe listy z Petersburga, nie donoszą o wyjeździe cesarza; wystawiają tylko nieuchronną powszechną europejską wojnę; W. X. Michał stoi na czele stronnictwa pragnącego boju z Niemcami. Przyprowadzono do skutku układy z Portą, mające na celu stanowisko tejże w razie wynikłéj wojny.

Szczecin 5 Maja. Według prywatnych wiadomości z Berlina, zaproponowano z strony Danii naszemu ministerstwu zawieszenie broni, który to wniosek przez posłów Anglii i Rossyi silnie popiéranym został. — Nie wiemy, jakiemi środkami mocarstwa te popiérają swoją interwencyą, wnosiemy jednak, że zawieszenie broni, jedynie nastąpić może w skutek zwrotu wszystkich zabranych niemieckich okrętów.

Królewiec 4 Maja. Pillawa od dzisiaj jest blokowaną przez Duńczyków. O 7 do 8 mil od tejże, krążą 2 duńskie wojenne okręta. Według oświadczenia duńskiego konsula w Pillawie, okręta te są przeznaczone do wzbraniania okrętom i wszelkim statkom wchodzenia i wychodzenia z portu tamtejszego. Statki mocarstw przyjaznych z Danią, wolne są od skutków téj blokady.

Wrocław 8 Maja. Przybyła tu młodzież w ucieczce z Warszawy, oznajmiła, że oddziały wojsk zajmujące Warszawę i okolicę, do Rossyi są powołane: za powód do tego podają wojskowe powstanie w Petersburgu.

Poznań 5 Maja. Kapitan Knorr, pod Miłosławiem ranny, a któren jak mówili, od kosynierów został zabity, żyje, i jest w Polskim lazarecie starannie pielęgnowany; zarówno ranny sierżant Kreuzer doznaje przyjacielskiego postępowania ze strony powstańców. Jest to dowodem, iż jeńcy pruscy nie powinni się obawiać okrutnego obchodzenia, co równie powinno być przyczyną dobrego obchodzenia się z ujętemi powstańcami. — Położenie mieszkańców Poznania, jest coraz nieznośniejsze, a w małych miasteczkach prowincyi, zwątpli żydowscy i niemieccy mieszkańcy.

— *Dnia 6 Maja.* —

Jenerał Pfuel, [illegible] się do arcybiskupa Przyłuskiego z przedstawie[illegible] potrzeby wydania Pasterskiego Listu, aby p[illegible]yą uspokoić, i krwawe zatamować zatargi. [illegible]biskup stanowczo odmówił téj prośbie, do któréj jedynie w takim przychyli się razie, gdy wojska pruskie zupełnie prowincyą opuszczą.

Polacy jawnie wyznają życzenie poddania się panowaniu rossyjskiemu, jeżeli niepodległości od Pruss nie będą mogli pozyskać. (G. Wr.)

NIEMCY.

Bremen 5 Maja. — Rozpoczęto blokadę naszéj rzeki przez Duński okręt wojenny.

Hamburg 5 Maja. — Deputacya kupiecka ogłosiła dziś publicznie: zawiadomiono urzędownie reprezentantów mocarstw zagranicznych w Kopenhadze, iż: blokada Szczecina, Stralsundu, Rostoku i Wismaru od 2 maja; Pillawy i Gdańska od 3; a ujścia Elby od 10 rozpoczyna się. Nadmienia się jednak, że blokada nie rozciąga się do Pakebotów użytych do transportu poczty, i gdy nie będą prowadzić wojennéj kontrabandy. W d. 1 maja wydano w Kopenhadze regulamin blokady dla wojennych okrętów.

— *Dnia 6 Maja.* —

Listy donoszą, iż Anglia uzbraja kilka wojennych okrętów, które przeznaczone są do krążenia po morzu Niemieckiém przeciwko Duńskim Kaprom, którzy rzucają się dla zdobyczy na okręta angielskie. Okoliczność ta nastręcza wiele uwag. Wszystkie towary kolonialne, od wczorajsza znacznie zdrożały, szczególnie kawa, cukier, i herbata. Podnoszenie się cen, jest oznaką zbliżającego się niebezpieczeństwa. Chociaż wojna nie przeniosła się z Szleswigu do Jutlandyi, jednak położenie rzeczy bardzo się zmienić może przez morskie operacye Duńczyków. Zajęcie Jutlandyi nastąpiło w sposób spokojny.

Skandynawizm, silnie się w Szwecyi rozszerzył, o czém przed dwoma miesiącami nawet nie marzono. Opinia w całéj Szwecyi przeciw Niemcom, od ostatnich z Szlezwigu wiadomości, tak jest wzburzoną, że prawie z nienawiścią graniczy, i łatwo może jakie wypadki spowodować. Szwecya sprężyście się uzbraja, twierdze zostają wzmacniane, flotta nadzwykłe czyni wysilenia, aby w krótkim czasie być do boju gotową. Dla czego się to dzieje, właściwie nie wiedzą w Szwecyi; prawdopodobnie są to tylko środki ostrożności, aby pod każdym względem nienaruszoną neutralność zachować; lecz w obecnéj chwili środki takowe tém większą na siebie zwracają uwagę. (G. Wr.)

Frankfórt nad M. 3 Maja. — Na dzisiejszém posiedzeniu, przybyli do Pragi wysłani komissarze pp. Wächter, Kuranda, i Schilling, z swéj missyi złożyli sprawozdanie. Sprawozdanie to wcale przyjaznėm nie było. Stronnictwo Czeskie które obecnie w Czechach przewodniczy, a Niemców uciska, oświadczyło stanowczo, iż nie myśli o wyborach na parlament Niemiecki. Za podstawę swego oporu, podają nadchodzący Czeski sejm, któren nie dozwala im, najdzielniejszych swych mężów do Frankfór-

tu posyłać; także nie tają się z tym, iż zupełnie odłączają się od związku Niemieckiego, zamyślając założyć wielkie państwo Sławiańskie, do którego Austrya przystąpić musi, a które w każdym razie, jedynie z Niemcami zawrzeć może związek na prawie narodów oparty, nigdy zaś niemogą być do związku Niemieckiego wcieleni. P. Schilling wniósł, aby Czechów mocą przy Niemcach utrzymać; cała jednak Deputacya zgodziła się na to, aby z strony sejmu przystąpiono do stanowczych kroków. Wniosek ten, tém większą w zgromadzeniu znalazł przychylność, im — jak nadmienił p. Szuselka — intrygi Rossyi jawniejszemi się stają.

— *Dnia* 4 *Maja.* —

Po długich, i żywych depatach nad kwestyą Polską, w skutek przedstawienia pp. Nikolewskiego, i innych, jako też w skutek decyzyi sejmu z d. 2 maja, sejm postanowił dzisiaj 18 głosami przeciw 16: wezwać związek w imie honoru Niemieckiego, do dotrzymania Polakom danego przyrzeczenia przez sejm wstępny. Następnie aby sejm obstawał przy swém poprzednim postanowieniu tyczącym przechodu Polaków przez Niemcy. Co się zaś tyczy kwestryi austryackiéj, kommissya oświadczyła, iż zadanie parlamentu konstytucyjnego jest, aby jedne Niemcy, silne wewnątrz i zewnątrz ugruntować; wprawdzie szczegółowe interessa, chociaż nieodpowiadające temu zadaniu, mogą jednak być szanowanemi, które zaś są przeciwnemi, sprawie ogólnéj uledz muszą. (G. Wr.)

FRANCYA.

W skutek dekretu rządowego ustanowiono lekarzy przy Gwardyi Narodowéj departamentu Sekwany.

Wszystkie mosty na kolei żelaznéj do Rouen, od onegdaj obsadzono ruchomą Gwardyą Narodową.

W rożnych narodowych warsztatach pracujących robotników jest do 100,000 i codziennie ich przybywa. (G. w. W.)

Paryż 5 *Maja.* — Podczas zgromadzenia narodowego, ujrzano w trybunie ciała dyplomatycznego, posłów i sprawujących interessa Anglii, Ameryki północnéj, Belgii, Pruss, Austryi, Włoch, Badenu, Hessyi, i wielu innych państw, wyjąwszy Rossyi. Deputowani, Lamennais, Berryer, Beranger, i Larochejacquelin zajęli miejsca na prawo mownicy. Zaś Caussidiére, Barbes, Etienne, Arago, i jawni demokratyczni republikanie, najwyższe ławki na lewéj stronie; cokolwiek głębiéj, lecz na tejże stronie zasiedli wyznawcy systemu wolności handlu, Bastian, Wołowski, i inni. Na galeryi z prawéj strony mownicy jest miejsce na 18 skoropisów, należących do krajowych i zagranicznych dzienników (Niemiecka prassa posiada ich trzech); skoropisarze zaś *Monitora* siedzą u stóp mownicy. Na galeryi z lewéj strony ujrzano wczoraj radę państwa, i głównych Redaktorów dzienników, pomiędzy któremi Emil Girardin (Presse), Chambolle (Siècle) i Sobrier (Commerce), ostatni z wielką czerwoną wstęgą w dziurce od guzika. Mowę otwierającą zgromadzenie, miał Dupont de l'Eure; była następującą:

„Obywatele, reprezentanci Ludu! Rząd tymczasowy Rzeczypospolitéj korzy się przed narodem, i oddaje hołd Najwyższéj władzy, przez naród posiadanéj. Wybrańcy Ludu, witamy was w téj wielkiéj stolicy, gdzie wasza obecność wzbudza uczucie szczęścia i nadziei, która nie może być zawiedzioną. Zwierzchność Narodową leży w waszych rękach, a wy nasze nowe ustawy państwa, na rozszérzonych zasadach demokracyi utworzycie, i Francyi nadacie konstytucyą jéj przyobiecaną, to jest republikańską (powszechny i przeciągły oklask. Po ogłoszeniu zaś wielkich politycznych ustaw, przez które kraj swoje stałe urządzenie ma otrzymać, zajmiecie się obywatele, reprezentanci, i tém niezwłocznie, aby urządzić możebne i korzystne wpływy rządu na okoliczności, które ugruntują konieczność pracy między wszystkiemi obywatełami, a która zasadzać się ma na świętych prawach sprawiedliwości i braterstwa. Wreszcie nadeszła chwila dla rządu tymczasowego złożenia w wasze ręce nieograniczonéj władzy, którą mu rewolucya nadała. Wiecie że ta dyktatura nie była dla nas czém innem, jak tylko moralną władzą w tak trudnych okolicznościach, które nas otaczała na przebytéj drodze. Wierni swojemu pochodzeniu, i naszemu osobistemu przekonaniu, nie obawialiśmy się, ogłosić rzeczpospolitą jako latorośl Lutego. Teraz zaś uświęćmy prace zgromadzenia Narodowego okrzykiem, któren nas zawsze ma łączyć: Niech żyje Rzeczpospolita!“

Z wszystkich stron powstały odpowiednie okrzyki, pomięszane z wołaniem: Niech żyje Rząd Tymczasowy, dopóki p. Dupont de l'Eure nie zstąpił z mownicy, poczém go poeta Beranger z zapałem uściskał.

O godzinie 3 min. 40 otwarto posiedzenie. Referenci różnych wydziałów odczytali swoje sprawozdania. P. Olivier (Gironde) wniósł o wprowadzenie politycznéj przysięgi, to jest, aby każdy deputowany wstąpił na trybunę i przysiągł na Rzeczpospolitą; upadł jednak z swoim wnioskiem. P. Berger wniósł o uroczyste ogłoszenie Rzeczypospolitéj (nawalny oklask). P. Ducoux zaś wnosząc, iż tak ważny akt nie powinien być wpodobny sposób wykonanym, przedstawił, aby demokratyczna i braterska Rzeczpospolita, późniéj, z całą uroczystością przynależną ważności tego aktu, ogłoszoną za takową została. (oklaski). Na silne jednak wnioski, mianowicie poparte przez jenerała Courtais, naczelnika gwardyi narodowéj, deputowani opuścili salą, wyszli w przedsionek gmachu pod przewodnictwem Rządu Tymczasowego, podczas gdy na placu lud w wielkiéj massie w połączeniu z gwardyą narodową znajdował się. Wtedy wszyscy ściskali się podając sobie ręce przy ogólnych okrzykach: Niech żyje Rzeczpospolita! Zapał był powszechny, błysnęły szpady w powietrzu, zatknięto czapki wojskowe na końcach bagnetów, a przy śpiéwach narodowych, huku bębnów, i grzmotu dział, zstąpił Rząd Tymczasowy, w towarzystwie członków zgromadzenia narodowego, wśród massy ludu przeszedł na drugą stronę sali posiedzeń. Przed godziną 6 posiedzenie ukończono.

Lamartine jest słabym; mówią że dostał febry, nawet nie doczekał się końca posiedzenia, lecz wcześniéj salę opuścił. (P. S. A.)

ANGLIA.

Londyn 2 Maja. Wiadomości z Dublina są coraz więcéj zatrważające. Wczoraj lord namiestnik wydaną proklamacyą zabronił zamierzonego zebrania się rady trzechset, przeznaczonéj przez repeal, w miejsce irlandzkiego parlamentu; jako też utworzenia i uzbrojenia gwardyi narodowéj. Miasto Limerik ogłoszono w stanie oblężenia. Obywatelstwo w Dublinie jako też i w kraju jest za utrzymaniem prawnego porządku, a stronnictwo repealu tak zwane „starej Irlandyi“ z O'Conellem, do nich się przyłączyło. Gdy pokazał się w Limerik p. Mitschell naczelnik „młodéj Irlandyi“, został od przeciwnéj strony przyjęty głośném szyderstwem, które zmierzało do groźnéj demonstracyi. Dom klubu młodego stronnictwa został zarzucony kamieniami przez lud, nawet Smith O'Brien w głowę raniony; członkowie klubu odpowiedzieli strzałami. Rozdwojenie pomiędzy stronnictwami młodéj i staréj Irlandyi, rozszérza się po całym kraju, i zagraża otwartą walką.

Senator Banks z Hamburga, przybył do Anglii w skutek polecenia związku niemieckiego, i odbył długą naradę z lordem Palmerstonem.

Xiążę Wellington wczoraj ukończył 79 rok swego życia.

Lądową pocztą Indyjską, odebraliśmy wiadomości z Bombaj pod d. 1 kwietnia. Co do politycznych spraw nic nie donoszą. Stare prawa żeglarskie od 25 marca w Indyach uchylono; panuje teraz zupełna wolność nawigacyjna, przez co handel więcéj ożywiony. Nad rzeką Nerbuddą odkryto kopalnie węgli, ze wszystkich stron rozległych angielskich posiadłości donoszą o zupełnym porządku, i zajmowaniu się polepszeniami.

W skutek ostatnich wiadomości z Alexandryi, Mehmed-Ali tak dalece ma być chorym, iż co chwila oczekują jego śmierci. Angielski konsul w Alexandryi, zatrzymał parowy okręt *Odin,* aby tymże niezwłocznie przesłać wiadomość o mogącéj nastąpić Baszy śmierci. (P. S. A.)

— *Dnia 4 Maja.* —

Wczoraj, towarzystwo przyjaciół Polaków odbyło szesnaste doroczne posiedzenie, pod przewodnictwem znanego Lorda Dudlej Stuart. Lord Beaumont wyraził swoje podziwienie że Polacy nie korzystali z nadarzonéj sposobności, i nieodpowiedzieli przyjaznym chęciom Pruss, w skutek czego położenie ich obecnie jeszcze gorszém się stało. Hr. Krasiński bronił swoich ziomków. Prezydujący Lord Dudlej Stuart, upominał Polaków, aby nie tracili odwagi, i wzywał ich do naśladowania przykładu X. Adama Czartoryjskiego w usamowolnieniu włościan, i nadaniu im gruntowéj własności.

Na posiedzeniu izby niższéj oświadczył Lord Palmerston, iż Dania i Prussyi przyjęły interwencyą Anglii, która się już rozpoczęła. (P. S. A.)

HISZPANIA.

Madryt 28 Kwietnia. Do poselstwa angielskiego przybył kuryer z Londynu, który przywiózł depesze, w których postępowanie Bulwera zupełnie pochwalono, a które mają być naszemu ministrowi spraw zagranicznych przedłożone. (G. Wr.)

WŁOCHY.

Od granic 27 Kwietnia. Według najnowszych wiadomości z Turynu, przybył tam Lord Minto, zkąd po kilko dniowym pobycie, podczas którego załatwiał sprawy z rządem, ma zamiar do Medyolanu wyjechać; zkąd udaje się do Wiednia z propozycyami pokoju pomiędzy walczącemi stronami. (G. Wr.)

PRZYJECHALI DO KRAKOWA

Od dnia 10 do dnia 11 Maja.

Fendykiewicz Karolina ob., Miazga Józef ob., Neronowicz Józef, z Galicyi.

Wyjechali z Krakowa.

Federowicz Wincenty, do Galicyi.

Doniesienie Urzędowe.

Ner 5.

Dyrekcya Kassy Oszczędności M. Krakowa.

Z powodu zgłoszenia się przez Piotra Bojarskiego o wydanie mu duplikatu zagubionéj książki kwitowéj numerem 180 obłożonéj, na którą w kassie Oszczędności tutejszéj w kilkokrotnych składkach złp. 1050 gr. 10 złożono, — Dyrekcya tejże Kassy wzywa wszystkich interessowanych do pomienionéj książki kwitowéj prawo mieć mogących, aby z takowemi w ciągu dwóch miesięcy zgłosili się, inaczéj bowiem po umorzeniu zagubionéj książki, duplikat tejże w ślad §. 19 urządzenia Kassy Oszczędności wydanym zostanie.

Kraków d. 20 Marca 1848.

(3r.) *Kopff.*

Doniesienie prywatne.

Wochenrapport.

Vom 1. bis incls. 7. May 1848 sind auf der Kr. Oberschlesischen Eisenbahn:

1,510 Personen } befördert worden.
3,355 Centner Fracht }

Die Einnahme Betrug fl. 1,959 Xr. 15.

Rapport tygodniowy.

Od 1go do 7go Maja 1848. włącznie przewieziono Koleją żelazną Krakowsko Górno szląską:

1,510 osób i

3,355 centnarów frachtu.

Dochód wynosił Złr. 1,959 grajc. 15.